

<https://nrat.ukrintei.ua/en/akademichna-avtonomiya-chy-tehnologichnyj-tysk-pravo-vidmovytys-vid-shi/>

АКАДЕМІЧНА АВТОНОМІЯ ЧИ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ТИСК: ПРАВО ВІДМОВИТИСЬ ВІД ШІ

На сайті «Inside Higher Ed», що належить Times Higher Education, опубліковано статтю Кетрін Палмер «Викладачі наполягають на праві відмовитися від використання штучного інтелекту».

У ній автор висвітлює позицію частини науково-педагогічних працівників, зокрема викладачів академічного письма, які виступають за збереження можливості не застосовувати генеративний штучний інтелект у навчальному процесі. Йдеться про ініціативу на підтримку права викладачів і студентів свідомо відмовлятися від використання інструментів ГШІ в освіті, що стало реакцією на зростаючий тиск повсюдного упровадження цифрових інструментів, який супроводжується риторикою неминучості технологічних змін. Ця позиція не є категоричним запереченням інновацій, а відображає прагнення зберегти академічну автономію та критичне ставлення до нових технологій. Серед аргументів на користь такого підходу називаються етичні, екологічні та економічні аспекти використання генеративного штучного інтелекту. Деякі викладачі вважають, що його поширення пов'язане з інтересами великих технологічних компаній, які

отримують вигоду від використання даних студентів і викладачів, а також результатів їхньої інтелектуальної праці. Відмова від використання ШІ розглядається як спосіб переосмислення взаємодії з комерційними цифровими платформами та збереження контролю над освітнім процесом. Не всі професійні спільноти підтримують ідею повної відмови від технологій або їхнього повного беззаперечного прийняття. Водночас ігнорування ШІ, який набув широкого поширення в усіх галузях, є проблематичним. Зростає прагнення відстояти право вибору як важливий принцип використання нових технологій у навчанні. Освітняни висловлюють занепокоєння впливом генеративного штучного інтелекту на якість навчання та добробут студентів. Нинішнє активне просування таких інструментів не має достатніх доказів безпеки та ефективності, що ставить під сумнів доцільність їх масового впровадження. Необхідний баланс між інноваціями та академічною автономією: ШІ стає невід'ємною частиною освітнього середовища, але одночасно з цим зростає потреба у збереженні права викладачів і студентів самостійно визначати межі його використання на основі критичного і рефлексивного підходу до цифрових трансформацій у вищій освіті.

Детальніше:

<https://www.insidehighered.com/news/tech-innovation/teaching-learning/2026/03/16/writing-faculty-push-right-refuse-ai>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_Науковцям_новини
#НРАТ_Освітнянам_новини #НРАТ_TimesHigherEducation

2026-03-27

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів